

Cinege

Vasi Madártani Tájékoztató

2. szám

Szerkesztette:

Dr. Gyurácz József

Szombathely

1997

Molnár Lajos emlékének

ISSN 1416-6356

Kiadja a

***Chernel István* Madártani és Természetvédelmi Egyesület**

(MME 8. sz. Vas megyei Csoportja)

9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.

Dr. Gyurácz József

elnök

Bánhidi Péter

titkár

Horváth Ildikó

gazdasági vezető

Barbácsy Zoltán

alelnök

Jene Sándor

titkár-helyettes

Tartalom

Egyesületi élet, visszatekintés 1997-re

Barbácsy Z. A fehér gólyák (*Ciconia ciconia*) védelme és állománya Vas megyében (1997)

Gyurácz J.-Gángó Cs.-Németh Cs.-Mesterházy A.-Fehér I. A gyurgyalag (*Merops apiaster*) és a gyöngybagoly (*Tyto alba*) védelme Vas megyében (1997)

Mesterházy A. Adatok a Haraszi erdő odúlakó madárfajairól

Fehér I. Darázsölyv (*Pernis apivorus*) fészkelése a Vasszilvágyi erdőben

Bánhidi P. Beszámoló a Tömördi "Nagy-tó"-nál végzett tevékenységről

Gyurácz J. Az V. Csörnök-völgyi Természetvédelmi Kutató Tábor

Keszei B. Adatok a Répce vidék flórájának és vegetációjának ismeretéhez

Dankovics R. Kétéltű, hüllő faunisztikai vizsgálatok Vas megyében (1997)

Pálmai A. Az Őrség épületlakó denevérei (1997)

A *Chernel István* Madártani és Természetvédelmi Egyesület támogatói 1997-ben

Contents

Living of society in 1997

Barbácsi Z. Protection and population of White Stork (*Ciconia ciconia*) in Vas County (1997)

Gyurácz J.-Gángó Cs.-Németh Cs.-Mesterházy A.-Fehér I. Protection of Bee-eater (*Merops apiaster*) and Barn Owl (*Tyto alba*) in Vas County (1997)

Mesterházy A. Data on hole-nesting birds of the forest called Haraszti

Fehér I. Nesting of Honey Buzzard (*Pernis apivorus*) in the forest called Vasszilvágyi

Bánhidi P. Report on activity for protection of Lake "Big" near Tömörd

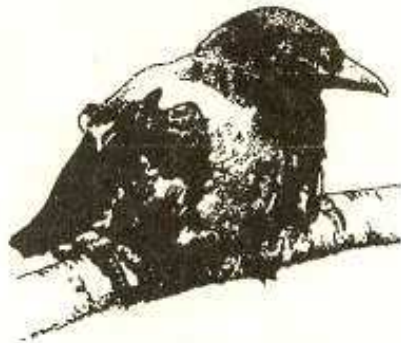
Gyurácz J. The 5th Nature Conservation Camp of Csörnök valley

Keszei B. Data on flora and vegetation of the country called Répce

Dankovics R. Faunistical data of amphibians and reptiles in Vas County (1997)

Pálmai A. Build-living bats of the Órség (1997)

Sponsors of Chernel István Ornithological and Nature Conservation Society in 1997

EGYESÜLETI ÉLET

Visszatekintés 1997-re

1997 január 18-án tartottuk rendes évi közgyűlésünket a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban (MMIK). A közgyűlés elfogadta az egyesület 1998. évi munkatervét és költségvetését.

Januárban a tömördi tó eutrofizálódásának lassítása céljából a befagyott tó jegén levágtuk és lehordtuk a nádat és az egyéb növényzetet. Készítettünk egy húsz madárfajt ábrázoló képeslap sorozatot Kárpáti László tagtársunk grafikáiból.

Május elején rendeztük meg a Tömördi Természetvédelmi Táborunkat, ahol a Herman Ottó Szakközépiskola tanulóinak terepgyakorlatot is tartottunk.

Májusban a Madarak és Fák Napjához kapcsolódóan Kőszegen egyhetes kiállítást és előadássorozatot szerveztünk a helyi Chernel István Természetbarát Egyesülettel közösen. A kiállítást dr. Kárpáti László, a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatója nyitotta meg. Ugyancsak májusban rendeztünk kiállítást az MMIK és egyesületünk által meghirdetett Madáretetőm madarai című pályázatra beérkezett rajzokból. A kiállítás megnyitóján adtuk át a pályázatra legjobb rajzokat, fogalmazásokat beküldő gyerekeknek a díjakat. A Madarász Suli mellett idén beindult a Madarász Ovi nevelési programunk is.

A költési, vegetációs időszakban folyamatosan végeztük a fehér gólya, gyurgyalag, kételtű, hulló és denevér állomány felméréseket, valamint a florisztikai adatgyűjtéseket. Szükség esetén megtettük a védelmi intézkedéseket, tárgyalásokat. Jelentős előrelépést tettünk a gyöngybagoly költőládák kihelyezése terén is. Körmendi munkacsoportunk júliusban szervezte meg szokásos madárgyűrűző táborát a Rába árterében. Augusztusban rendeztük meg Szarvaskend határában a Csörnöc-völgyi Természetvédelmi Kutató Táborunkat, október második felében pedig a Tömördi Madárgyűrűző Táborunkat. Ez év októberében felépült a Tömördi Madárvárta épülete, itt tartottuk az idei Madárkarácsonyt is.

November 15-én A Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Állattani Tanszékével és a Fertő-Hanság Nemzeti Park Vas Megyei Irodájával közösen

előadóülést rendeztünk "Gyakorlati madár- és természetvédelem Vas megyében" címmel. A kutatási és védelmi tevékenységünk anyagi hátterének biztosításához több pályázatot készítettünk 1997-ben is. Ezek közül a Központi Környezetvédelmi Alaphoz és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatához benyújtott pályázataink kapták a legtöbb támogatást. Ez évi tevékenységünkről is többször hírt adtunk különböző lapokban, tévékben.

Tagtársainknak köszönjük áldozatkész segítségét és további eredményes munkát kívánunk!

A *Chernel István* Madártani és Természetvédelmi
Egyesület vezetősége

MADÁRVÉDELEM

A fehér gólyák (*Ciconia ciconia*) védelme és állománya Vas megyében (1997)

Barbácsy Zoltán
9941 Óriszentpéter, Siska szer 2.

Mint a magyar nép kedves madarát, a gólyát régóta védték, megtelepedésüket kéményre, fára felhelyezett szekérkerékkel, kosárral segítették a természet iránt érzékeny emberek. Az eseti védelmen túl megyénkben a 70-es évek közepén - a Magyar Madártani Egyesület szárnybontásával egyidőben - indult meg a szervezett gólyavédelem. Körmenden a gólyák városában, ahol jelenleg is 32 fészek található, Schantl László és barátai folytattak úttörő munkát. Lebontott régi házak helyén épült lapos tetős szalagházakra az önkormányzat segítségével helyeztek ki vasállványon lévő fészkeket, melyek zömét a gólyák el is foglalták. Kéményre épült - füstjáratot eltakaró - fészkek vasállványra

emelésével és régi gólyafészkes házak felújítása utáni új fészkelőhelyek kialakításával segítették madarunk megtelepedését.

A 70-es években a villanyoszlopon épült fészkek számának jelentős növekedése kapcsán, a Madártani Intézet, az OKTH, az MME és a Magyar Villamos Művek Tröszt megállapodása és támogatása nyomán a 80-as évek elején meggyeszerzte 25-30 villamoshálózaton lévő fészkek lett biztonságos tartószerkezetre emelve. Ez a munka napjainkban is folyik, melynek eredményeként a 189 villanyoszlopon épült fészkek 40- %-a van megemelve. A villanyoszlopon lévő fészkeknél az elektromos problémákon túl, a forgalmas járdák, valamint a házak közelsége miatt egyéb gond is adódik. Indokolt, végső esetben ilyenkor külön oszlopra, végleges helyre való fészkekáthelyezés is történik. Gólyafészkes ház bontása esetén közeli alkalmas helyre, vagy külön oszlopra rakjuk át a fészket, biztosítva a költés folyamatosságát. Eddig 35 fészkek került így végleges helyére. Fészkepítéssel próbálkozó, ügyetlen fiatal gólya párok megtelepedését tartószerkezetre épített műfészkekkel segítjük.

A gólyafészkek fele valamilyen formában emberi segítséggel jött létre. Egyesületünk fennállása óta a megyében 180 fészkeknél végzett különféle konkrét védelmi beavatkozást. Egyesületünk a fenti munkákat a Központi Környezetvédelmi Alap, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság szakmai és anyagi támogatásával, valamint az ÉDÁSZ Rt. hathatós segítségével végezte.

A gólyavédelem másik elemét a táplálkozóhelyek megóvása jelenti, mely a védetté nyilvánításban való közreműködésünkben testesül meg. Így a körmendi és a Répce-menti gólyák táplálkozó területének védelmét a Rába és Répce árterében, a leendő Csörnök-menti, illetve a Répce-menti mocsárrétek Tájvédelmi Körzetek biztosíthatják. A gólyavédelmi munka megalapozásaként 1986 óta az egész megyére kiterjedő évenkénti számlálást, fészkekellenőrzést végzünk.

Az 1997. év egyesületünk nemes törekvése ellenére is fekete éve lett a gólyáknak. Afrikában és a tavaszi vonulás közben a gólyákat ért kedvezőtlen hatások (pl. viharos, hideg időjárás) miatt, katasztrofális költési eredmények születtek. A fészkelő párok száma (HPa) 51 %-a nem nevelt fiókát. Ez átlagosan 15-20 % szokott lenni. Számos madár pusztult el a visszaúton, így az idén lényegesen nagyobb volt az üresen maradt, illetve egygólyás fészkek aránya. A tavalyi 27-el szemben, idén csak 9 új fészkek épült, melynek jó része csak

áttelepülés volt. A sikeresen költő gólyák 2,46 fióka/pár-os átlagos szaporulata gyenge közepes, viszont a sok sikertelen pár miatt az összes párra vonatkozó átlagos fiókaszám példátlanul alacsony (1,21 fióka/pár). Szokatlanul magas volt a kétfiókás fészkek aránya is (42 %). Az idej példátlanul rossz gólyás év újabb erőfeszítésre ösztönzi a madarászokat, természetvédőket. Tehát gondoljunk és cselekedjünk átvitt értelemben is a gólyáról szóló, régi, népi mondóka utolsó sorainak szellemében "...magyar gyerek gyógyítja".

A gyurgyalag (*Merops apiaster*) és a gyöngybagoly (*Tyto alba*) védelme Vas megyében (1997)

Gyurácz József' - Gángó Csaba - Németh Csaba - Mesterházy Attila - Fehér István

'9737 Bük, József A. u. 1/d.

A BDTF Állattani Tanszék, valamint a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület közös madármonitoring programjainak egyik célja a Vas megyében költő gyurgyalag és gyöngybagoly (fokozottan védett fajok) populáció nagyságának, elterjedésének és ezek időbeli alakulásának vizsgálata, a költést befolyásoló ökológiai tényezőknek a feltárása és ennek alapján az állomány védelmének elősegítése.

Az 1991 óta végzett gyurgyalag állományfelmérések alapján megállapíthatjuk, hogy a faj költésére alkalmas függőleges földfalak elsősorban működő, vagy felhagyott homokbányákban alakultak ki. Évente a 13-15 bányában 70-80 pár gyurgyalag költ. 1997-ben a legnagyobb költőtelep (27 pár) kialakulására alkalmas gércei, D-i, DK-i kitétségű bányafalak kerültek veszélybe. A bányafalakig kiterjedő hétvégi telkek tulajdonosai kezdeményezték a falak lerézsűzését a bányatulajdonos faluszövetkezetről, mondván, hogy a falak balesetveszélyesek. Kutatási eredményeink bizonyítják, hogy Vas megyében a gyurgyalagok elsősorban a jobban felmelegedő D-i kitétségű falakat választják költésre. Egy egyeztető tárgyalás után, javaslatainkat megfontolva az illetékes hatóságok (bánya-felügyelőség, Fertő-

Hanság Nemzeti Park Igazgatóság) elutasították a bányafal lerombolásának lehetőségét, de a bányatulajdonos egyetértésével baleset-megelőzési intézkedések határidős végrehajtását írták elő. Ez az eset is példa arra, hogy egy kutatás eredményei miként válhatnak a papírra vetett formából értékmentő tényezővé. Sajnos az izsákfai homokbánya költésre alkalmas falait rekultiváció keretében lerézsűzték! 1997-től az országos gyurgyalagvédelmi program koordinálása is Szombathelyről történik. A megyei tapasztalatokról és az országos védelmi programról beszámoltunk a Magyar Biológiai Társaság Természetvédelmi Szakosztályának ülésén és több újságcikkben is.

Az 1988-ban elvégzett Vas megyei felmérés szerint is a templomtornyok megszűntek, mint a gyöngybagoly hagyományos költőhelyei. A tornyokat lezárták, hogy a sok fészekanyagot behordó galambokat, verebeket távoldartsák. Indokolt ez tűzveszélyességi és az elektromos harangozó szerkezetek meghibásodása szempontjából. A gyöngybaglyok más költőhelyet (pl. szalmakazal, magtárak padlásai) választottak, ahol a korábbiaknál zavartabb körülmények (nagyobb mértékű predáció, fokozottabb emberi jelenlét) között próbálták felnevelni fiókáikat. A fészkelőhely-váltással kapcsolatos nagyobb fiókapusztulás is okozta a hazai állomány utóbbi évtizedekben tapasztalt nagyarányú csökkenését. Ezen a helyzeten a templomtornyokban megfelelő tájolású költőládák kihelyezésével, a verebek és galambok bejutását továbbra is megakadályozva lehet eredményesen javítani. 1997-ben 12 költőládát készítettünk, 7 új láda felszerelésével 10-re növeltük a Vas megyében költésre alkalmas költőládák számát.

A gyurgyalag - és gyöngybagolyvédelmi programot a Központi Környezetvédelmi Alap támogatta. Köszönjük a védelemben együttműködő bányatulajdonosok, -kezelők és plébániahivatalok segítségét.

Adatok a Haraszti erdő odúlakó madárfajairól

Mesterházy Attila

9962 Mesterháza, Petőfi u. 2.

A Haraszti erdő a Vas megyei Nemesládony község közelében terül el. A legnagyobb része fiatal, telepített erdei fenyő, tölgy, illetve akác. A déli részén öreg kocsányos- és cserestölgyes állományok vannak. A legöregebb részeken 130 éves fák is találhatóak. Az idős állományok kiváló élőhelyet jelentenek az odúlakó madárfajoknak. Ezekben a tölgyesekben idén 30 mesterséges fészekodút helyeztünk ki 2-m-es magasságban. Az odúk röpnílásának átmérője 32 mm és 15 mm között változik. Az odúk szinte mindegyike bérlőre talált. A legtöbb fészekodúban szén- és kék cinege (*Parus major et caeruleus*) költött, de fészkeltek bennük egy-egy pár csuszka (*Sitta europaea*), seregély (*Sturnus vulgaris*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) is. Három pár nyaktekercs (*Jynx torquilla*) költését figyeltük meg a kihelyezett odúban, közülük két pár másodszor is költött. A három pár nyaktekercs összesen 30 fiókat repített ki. Fakuszok (*Certhia* sp.) számára kéregpedéseket alakítottunk ki, melyek közül egyben költést is észleltünk. Az erdőben 3-4 pár fakusz költött. 1997-ben az előbb említett fajokon kívül 1 pár búbos banka (*Upopa epops*), 3 pár fekete harkály (*Dryocopus martius*), 3 pár közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) és 1 pár zöld küllő (*Picus viridis*) fészkelését is megfigyeltük. A legöregebb erdőrészletben 1 pár kék galamb (*Columba oenas*) is költött. A csuszka és a nagy fakopáncs (*D. major*) gyakori fészkelő volt az idén a Haraszti erdőben, a szürke légykapó (*Muscicapa striata*) és az örvös légykapók száma kevesebb volt a korábbi évekhez képest. Sajnos az öreg erdőrészletek aránya a Haraszti erdőben is folyamatosan csökken, mára már csak 10 ha lehet az idős állományok területe. Ez az öt évvel ezelőtti nagyságnak az egyharmada. Valószínűleg ezzel magyarázható a darázsölyvnek (*Pernis apivorus*), mint fészkelő fajnak az eltűnése az erdőből.

Darázsölyv (*Pernis apivorus*) fészkelése a Vasszilvágyi erdőben

Fehér István

9662 Tompaládony, Kossuth u. 2.

1997 február 7-én gallyfészkek keresése közben darázsölyv fészkekre bukkantam egy idős tölgyesben. A fészkek tölgyfára épült 12 m magasan és már több éve lakott. A tojó a tojásokat június első felében rakta le. Július végén egy fióka ült a fészkekben, ami ritka eset. A fióka mellett több darázslép darab is volt. A másik fióka valószínű a csapadékos, hideg időjárás, a kevesebb táplálék miatt pusztult el. Az egyedül maradt fióka augusztus közepén szerencsésen kirepült.

TÁBOROK

Beszámoló a Tömördi "Nagy-tónál" végzett tevékenységről (1997)

Bánhidi Péter

9700 Szombathely, Nagy L. u. 36.

Az 1997-es év során Tömördön két tábort rendeztünk, továbbá több egy napos, illetve hétvégi akciót.

A tavaszi táborra május 1-10-ig került sor. A táborban élőhely-rekonstrukciós munkákat végeztünk átlagosan 10-12 fő részvételével. A korábbi években megkezdett cserjeirtást folytattuk, továbbá egy kisebb terület kaszálását is elvégeztük. Kialakítottunk egy új táborhelyet, mert az eddigi kívül esett azon a területen, melyet megvásároltunk.

Ezekén kívül természetesen a madarakra is maradt időnk. A faunisztikai megfigyelések mellett a fő hangsúly a gyűrűzésen volt. Összesen 15 hálóval végeztük a befogást az évek óta állandó helyeken. A 10 nap alatt 38 faj 258 példányát jelöltük. A legérdekesebbnek számított a pajzsos cankó (*Philomachus*

pugnax) hálóba kerülése, ennek a fajnak ugyanis a területről még nem volt adata. Befogtuk továbbá mindhárom tücsökmadár faj (Locustella naevia, luscinioides et fluviatilis) 1-1 példányát. Jelöltünk még 12 pd barázdabillegetőt (Motacilla alba), 3 pd sárgabillegetőt (M. falva), 12 pd réti cankót (Tringa glareola), 1 pd kis lilét (Charadrius dubius) és egy hantmadarat (Oenanthe oenanthe), hogy csak az érdekesebb fajokat említsem.

Az őszi táborot október 19-26-ig rendeztük. Fő tevékenységünk a rigó- és pintyfélék gyűrzése volt. A nyári hálóvásárlást követően már 20 hálóval tudtunk dolgozni. A 8 nap alatt 29 faj 438 példányát jelöltük meg. Ezek közül nagyobb számban az alábbiakat fogtuk be és gyűrtük:

Vörösbegy (Erithacus rubecula)	94 pd
Erdei pinty (Fringilla coelebs)	78 pd
Fekete rigó (Turdus merula)	71 pd
Fenyőpinty (Fringilla montifringilla)	32 pd
Csilp-csalp füzike (Phylloscopus collybita)	27 pd
Királyka (Regulus regulus)	24 pd
Meggyvágó (Coccothraustes coccothraustes)	21 pd
Ökörszem (Troglodytes troglodytes)	15 pd

Említést érdemel még mint érdekesebb faj az 5 pd tüzesfejű királyka (R. ignicapillus), az 5 pd szőlőrigó (T. iliacus) és az 1 pd csörgőréce (Anas crecca) jelölése.

Elvégeztük továbbá a területen kihelyezett mesterséges fészekodúinkon az elengedhetetlen javításokat, valamint még a tábor ideje alatt megkezdtük új odúk készítését, mert az 1987-ben kihelyezett odúk egy része cserére szorult.

A madarászás mellett ősszel is folyt kaszálás és a tavasszal levágott cserjék egy részének elégetése.

Mindkét táborunkat a Központi Környezetvédelmi Alap terhére kiírt tábori pályázaton elnyert támogatással rendeztük meg.

Az őszi tábor ideje alatt épült a kialakított új táborhelyen a Tömördi Madárvárta. Az épület fából készült, fa zsindellyel fedett, hogy minél jobban illeszkedjen a tájba. Jellegét tekintve alpesi stílusú, kétszintes és a két szint együtt

cca. 40 m². Épült a KTM Központi Környezetvédelmi Alap, Szombathely Megyei Jogú Város Környezet- és Természetvédelmi Bizottsága, a Böröcz-Masszi KFT, Gencsapáti és a LÉPTÉK KFT, Szombathely támogatásával. A jövő feladata a legszükségesebb bútorzat beszerzése, valamint a madárvárta fűthetővé tétele.

Az épület adta lehetőségeket kihasználva az 1997-es évtől az őszi vonulási időszakra egy többhetes, többturnusos gyűrűzőtábort szeretnénk megvalósítani.

Az V. Csörnöc-völgyi Természetvédelmi Kutató Tábor

Gyurácz József

9737 Bük, József A. u. 1/d.

A Csörnöc-patak völgyében, Szarvaskend határában rendeztük meg az V. Csörnöc-völgyi Természetvédelmi Kutató Táborát. A kutatott terület Vas megye egyik legszebb, rétekkal, mocsarakkal, öreg erdőkkel tarkított vidéke, ahol a BDTF Állattani Tanszéke által kezdeményezett tájvédelmi körzet kialakítása évek óta húzódik.

Egyesületünk kutató táborának feladata elsősorban a terület gerinces állatvilágának tanulmányozása volt. A madarak gyűrűzésével a madárpopulációk térbeli eloszlásáról, a madarak vonulási útjáról és telelőterületeiről kapunk értékes információkat. Mértük a befogott madarak testtömegét, becsültük a raktározott zsírkészletüket, így következtetni tudunk arra, hogy egy adott madár csak megpihene-e a vizsgálati területen vagy táplálkozik, energiát is gyűjt ott útja további folytatásához. A tíz nap alatt 29 madárfaj közel 300 egyedét gyűrűztük meg. A vidék természetvédelmi jelentőségét növeli, hogy a Vasi-Hegyhát erdeiben hat harkályfaj jelenlétét sikerült kimutatnunk: nyaktekercs (*Jynx torquilla*), zöld küllő (*Picus viridis*), szürke küllő (*P. canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), kis fakopáncs (*D. minor*). Az erdei tócsák és a rétek tocsogói kiváló szaporodóhelyei a különböző békafajoknak. Ezek közül leggyakoribb a vöröshasú unka (*Bombina orientalis*), a mocsári és erdei béka (*Rana arvalis et dalmatina*). A vízisikló (*Natrix natrix*) és a parlagi (rákosréti) viperához hasonló méretű és

mintázatú, de emberre teljesen veszélytelen rézsikló (*Coronella austriaca*) a legjellegzetesebb kígyófajai a területnek. Előfordul itt a törékeny gyík (*Anguis fragilis*), vagy más néven kuszma is, melyet sokan kígyónak vélnek a lábatlansága miatt. A törpeegér (*Micromys minutus*), az erdei pocok (*Clethrionomys glareolus*) és a pirók egér (*Apodemus agrarius*) egy-egy példányát is megfigyeltük a tábor ideje alatt.

A tábor évről-évre egyre népszerűbb, idén 30 fő, főleg diákok vettek részt a tábor munkájában, akik Komárom, Somogy és Vas megyéből, valamint Budapestről érkeztek. A táborozók jó kapcsolatot alakítottak ki a szarvaskendiekkel, akik készségesen segítettek a nehézségek (szállítás, útviszonyok, vízhordás, stb.) leküzdésében. Köszönjük!

BOTANIKA

Adatok a Répce vidék flórájának és vegetációjának ismeretéhez

Keszei Balázs

9730 Kőszeg, Úrhajósok útja 15/a.

A Répce folyót kísérő természetes területek a botanikai irodalomban szinte fehér foltnak számítanak. Ennek oka, hogy a kutatók többnyire az egyedi, unikális értékeket részesítik előnyben. Az utóbbi néhány évtizedig ezek a területek csupán közészerűek voltak e tekintetben, a meglévő hasonlóak közül nem tűntek ki különlegességeikkel.

A vizes-füves élőhelyek csökkenése azonban odavezet, hogy a megmaradt területek felértékelődnek. Az országban előforduló hasonló adottságú - hansági rétek, alföldi árterek stb. - területekkel való összehasonlítás érdekében mind jobb megismerésük egyre indokoltabbá válik.

E dolgozatot a korábban megjelent írások kiegészítésének szánom az újabb előfordulási adatok közlését illetően.

Florisztikai adatok

rövidítések: Char: Charophyceae A: Arrabonicum
Cast.: Castriferreicum
Sorszám (SIMON 1992) fajnév (**védett**) (magyarul) - a flórajárás : lelőhely

- Char. *Chara vulgaris* L. (csillárkamoszat) - A.: Vámoscsalád, mocsártársulás
6. *Juniperus communis* L. (közönséges boróka) - Castr.: Iván, borókás-tölgyes
32. *Clematis recta* L. (egyenes iszalag) - Cast.: Tompaládony, Répce parti szegénynövényzet
42. *Ranunculus trychophyllus* Chaix (hínáros viziboglárka) - A.: Vámoscsalád, mocsártársulás
153. *Potentilla neglecta* Baumg. (molyhos pimpó) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
186. *Rosa gallica* L. (parlagi rózsza) - Castr.: Iván, borókás-tölgyes
208. *Padus avium* Mill. (májusfa) - Cast.: Répceszentgyörgy, liget
322. *Astragalus cicer* L. (hólyagos csüdfű) Cast.: Répceszentgyörgy, erdőszegély
384. *Peplis portula* L. (tócsahúr) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
487. *Pimpinella saxifraga* L. (hasznos földitömjén) - kaszálóréteken
488. *Aegopodium podagraria* L. (podagrafű) - Répce parti szegénynövényzetben
532. *Cruciata laevipes* Opiz (mezei keresztű) - fasorok szegélyén
563. *Viburnum opulus* L. (kányabangita) - fasorokban
602. *Malva alcea* L. (érdes mályva) - A.: Nick, Rába ártér
620. *Geranium phaeum* L. (fodros gólyaorr) - Cast.: Répceszentgyörgy, erdőszegélyen
677. *Centaurium erythraea* Rafn. (kis ezerjófű) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
754. *Teucrium scordium* L. (vízi gamandor) - A.: Vámoscsalád, mocsártársulás
1113. ***Elatine alsinastrum*** L. (pocsolyalátonya) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
1137. *Campanula trachelium* L. (csalánlevelű harangvirág) - Cast.: Répceszentgyörgy, erdőszélen
1173. *Gnaphalium luteo-album* L. (halvány gyopár) - A.: Dénesfa, marhalegelőn
1375. *Hieracium pilosella* L. (ezüstös hölgymál) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
1409. *Calluna vulgaris* (L.) Hull (csarab) - Castr.: Iván, borókás-tölgyes
1422. *Silene vulgaris* (Mönch) Garcke (hólyagos habszegfű) - fasorok szegélyén
1441. *Cucubalus baccifer* L. (szegfűbogyó) - A.: Nagygeresd, patakmenti szegénynövényzetben
1442. *Gypsophylla muralis* L. (mezei fátyolvirág) - A.: Répcelak, Vámoscsalád, tarlón
1446. *Petrorhagia prolifera* (L.) Ball et Heyw (aszúszegfű) - A.: Vámoscsalád, kavicsbánya
1462. *Saponaria officinalis* L. (szappanfű) - Répce part
1480. *Moenchia mantica* (L.) Bartl. (rigószegfű) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
1496. *Moehringia trinervia* (L.) Clairv. (erdei csitri) - Castr.: Iván, borókás
1577. *Lysimachia punctata* L. (pettyezetett lizinka) - Castr.: Iván, borókás
1773. ***Iris sibirica*** L. (szibériai nőszirm) - A.: Vasesgerszeg, mocsárréten

1810. *Epipactis helleborine* (L.) Cr. (széleslevelű nőszőfű) - A.: Uraiújfalu, erdőszél
1831. *Orchis morio* L. (agárkosbor) - A.: Vámoscsalád, kavicsgödör
1875. *Bolboschoenus maritimus* (L.) Palla (szikikáka) - A.: Vámoscsalád, mocsártársulás
1948. *Carex vesicaria* L. (hólyagos sás) - A.: Nagygeresd, magassásosban
1969. *Festuca altissima* All. (erdei csenkesz) - A.: Hegyfalú, Répcseszentgyörgy, tölgyesben
1980. *Festuca rupicola* Heuff. (pusztai csenkesz) - kaszálóréteken
1990. *Brachypodium pinnatum* (L.) P.B. (tollas szálkaperje) - A.: fasorokban, ligetekben
2076. *Avenula pubescens* (Huds.) Pilg. (pelyhes zabfű) - kaszálóréteken
2090. *Agrostis canina* L. (ebtippan) - A.: Vámoscsalád, kavicsbánya
2160. *Typha angustifolia* L. (keskenylevelű gyékény) - árkokban
2161. *Typha latifolia* L. (bodnározó gyékény) - árkokban, mélyedésekben

KÉTÉLTŰEK, HÜLLŐK, DENEVÉREK

Kétéltű, hüllő faunisztikai vizsgálatok Vas megyében (1997)

Dankovics Róbert

9700 Szombathely, Vadrózsa u. 9.

Az elmúlt évekhez hasonlóan 1997-ben is folytatódott Vas megye kétéltű és hüllő faunájának feltérképezése. A felmérés során diafelvételeket is készítettünk a vizsgált szaporodóhelyekről, kétéltűekről és hüllőkről, különös tekintettel a *Rana* fajok taxonómiai vizsgálatára. Ezek kiértékelése egy szakdolgozat keretében fog megtörténni. Az 1996-ban vizsgált területek ismételt ellenőrzésén felül további községek és környékük kerültek felmérésre.

A felmért területek listája:

Felmért települések, UTM			
Alsóújlak,	XN 41	Óriszentpéter,	XM 08 - XM 09
Apátistvánfalva,	WM 99	Perenye,	XN 13
Bozsok,	XN 14	Rum	XN 32 - XN 42
Cák,	XN 14	Söpte,	XN 23
Csákánydoroszló	XN 10	Szajk,	XN 51 - XN 50
Farkasfa,	WM 99 - XM 09	Szakonyfalu,	WM 99
Felsőcsatár	XN 03	Szalafő,	XM 09
Felsőszőlnök,	WM 89	Szarvaskend,	XN 20
Gencsapáti	XN 23	Szombathely,	XN 13 - XN 23
Hegyhátszentjakab	XM 19	Szentpéterfa	XN 11
Ivác	XM 19	Tömörd,	XN 24
Kám	XN 41	Vasasszonyfa,	XN 24
Kétvölgy,	WM 99	Vasalja	XN 10
Kondorfa,	XM 09	Vaskeresztes	XN 02 -12
Körmend	XN 20	Vasvár,	XN 31
Kőszeg,	XN 15 - XN 14	Velem	XN 14
Nagykölked	XN 11		
Narda	XN 13		
Orfalu,	WM 99		

A vastagon szedett települések az új, 1997-ben először felmérésre került területek.

A felmért területeken talált fajok listája:

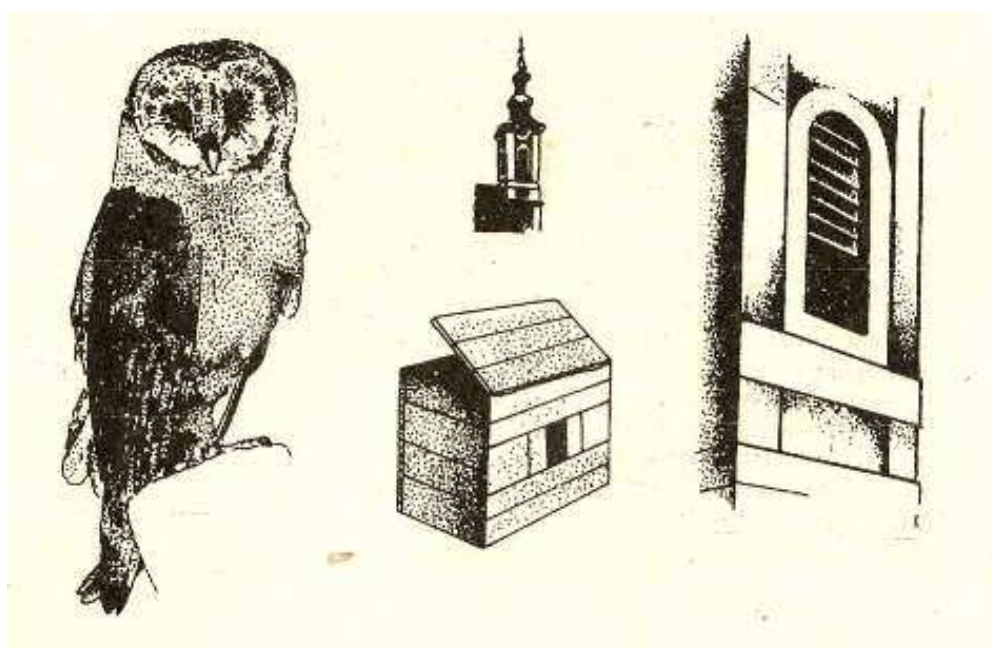
Kétéltű	Hüllő
Foltos szalamndra (<i>S. salamandra</i>)	Mocsári teknős (<i>E. orbicularis</i>)
Pettyes götte (<i>Triturus vulgaris</i>)	Törékeny gyík (<i>Anguis fragilis</i>)
Tarajos götte (<i>Triturus cristatus</i>)	Fürge gyík (<i>Lacerta agilis</i>)
Alpesi götte (<i>Triturus alpestris</i>)	Fali gyík (<i>Podarcis muralis</i>)
Barna varangy (<i>Bufo bufo</i>)	Rézsikló (<i>Coronella austriaca</i>)
Zöld varangy (<i>Bufo viridis</i>)	Erdei sikló (<i>Elaphe longissima</i>)
Barna ásóbéka (<i>Pelobates fuscus</i>)	Vízisikló (<i>Natrix natrix</i>)
Vöröshasú unka (<i>B. bombina</i>)	
Sárgahasú unka (<i>B. variegata</i>)	
Zöld levelibéka (<i>Hyla arborea</i>)	
Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>)	
Gyepi béka (<i>Rana temporaria</i>)	
Mocsári béka (<i>Rana arvalis</i>)	
Kecskebéka (<i>Rana kl. esculenta</i>)	
<i>Rana lessonae</i> (Kis vízibéka)	

Az Őrség épületlakó denevérei (1997)

Pálmai Angéla
9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.

FAJ	HELYSÉG	PADLÁS	TORONY	MEGJEGY.
Közönséges denevér(Myotis myotis)	Alsószölnök		4 pd	
	Apátistvánfalva	48 pd	5 pd	
	Bajánsenye		2 pd	
	Csákánydoroszló	300 pd		
	Kondorfa	300 pd		
	Nagyrákos (ev.)	1 pd	18 pd	
	Őriszentpéter(rf.)		68 pd	
	Rábagyarmat	5 pd	5 pd	
	Szaknyér		1 pd	harangláb
	Szőce	1 pd		
	Viszák (ev.)		1 pd	
Kései denevér(Eptesicus serotinus)	Csákánydoroszló	10 pd		
	Nagyrákos(ev.)	15 pd		
	Szakonyfalu	10 pd		
Szürke hosszúfülű denevér(Plecotus austriacus)	Felsőszölnök		45 pd	

**A Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület
munkájának támogatói 1997-ben**

**Központi Környezetvédelmi Alap
Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Környezet- és
Természetvédelmi Bizottsága**

Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, Állattani Tanszék

Fertő-Hanság Nemzeti Park

Független Ökológiai Központ

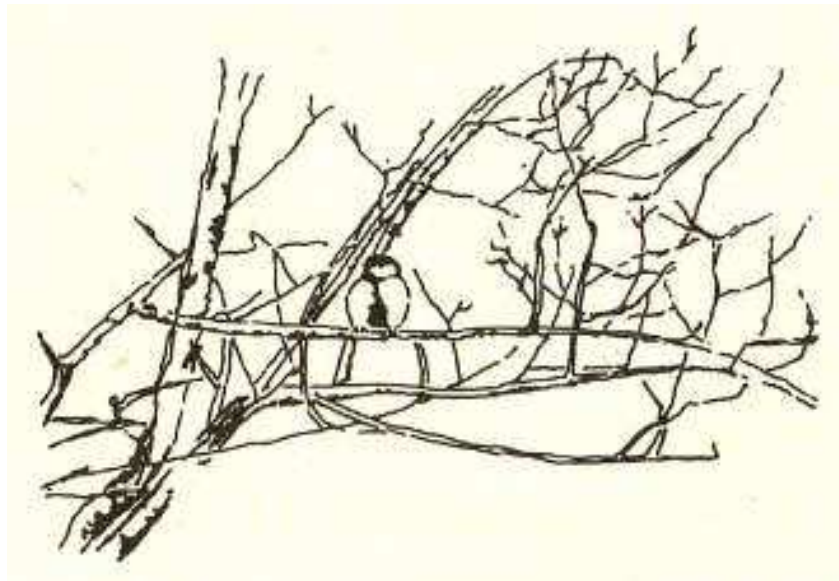
Kőszeg Város Önkormányzata

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szombathely

Böröcz-Masszi KFT, Gencsapáti

LÉPTÉK KFT, Szombathely

Tömördi Madárvárta

Környezet- és természetvédelmi szakkörök, természetbarát klubok
figyelem!

Változatos élőhelyek, sokszínű élővilág megismerésének lehetősége,
madárgyűrés, természetvédelmi táborok a Tömördi "Nagy-tó" -nál.
Bővebb tájékoztatás a következő címen és telefonszámon kérhető az
esti órákban: Bánhidi Péter, 9700 Szombathely, Nagy L. u. 36. Tel.: 94-
324976

Agárkosbor

Pajzsos cankó

Darázsölyv fióka

A megmentett gércei bányafal